

Metodická informace 069/04/12

Zpracováno dle zákona č.435/2004 Sb., o zaměstnanosti, zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, dle metodického pokynu MPSV ze dne 3.4.2012, dle zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách

Kontroly inspektorátu bezpečnosti práce a aktuality v pracovním právu

Státní úřad inspekce práce (SÚIP) vydal metodický pokyn k zajištění jednotného postupu při provádění kontrol nelegálního zaměstnávání. **V § 136 zákona o zaměstnanosti je uložena povinnost právnické nebo fyzické osoby mít v místě pracoviště kopie dokladů prokazujících existenci pracovněprávního vztahu a dokladů, které je povinna uchovávat podle § 102 odst. 3.** Inspektoři a další kontrolující osoby jsou zavázáni vyhodnotit nepředloženi dokladů přímo při kontrole a na pracovišti jako nelegální práci. Dodatečné předložení těchto dokladů již tedy nemá vliv na hodnocení nelegální práce. Pokyn je od 1. dubna 2012 závazný pro všechny inspektory a další osoby, které se na kontrolách podílejí.

„Metodický pokyn je vydán mj. proto, aby v této zásadní věci všichni kontroloři – inspektoři a pověřené úřední osoby v následném správním řízení postupovali jednotně. „Správní úřady a jejich zaměstnanci nejsou povoláni k tomu, aby příslušná ustanovení zákona o zaměstnanosti aplikovali způsobem, který je ovlivněn jejich postoji, aby hledali nebo realizovali odlišná výkladová stanoviska,“ vysvětluje ministr. Důsledky tohoto postoje, tedy uložení sankce za správní delikt (podle § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti) v minimální výši 250 tisíc Kč je plně v souladu se záměrem zákonodárce.“

I. Povinnosti zaměstnavatele

Dle zákona o zaměstnanosti je zaměstnavatel povinen:

- **Mít v místě pracoviště kopie dokladů** prokazujících legálnost práce, které si kontrolní orgán nemůže zajistit z příslušných registrů, např. pracovní smlouvy, dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr. Doklady prokazující oprávněnost pobytu cizince je zaměstnavatel povinen uchovávat po celou dobu trvání zaměstnání.
- **Vytvořit podmínky k výkonu kontroly** a poskytnout součinnost odpovídající oprávněním inspektora.
- **Předložit kopie** pracovních smluv, dohod o provedení práce, dohod o pracovní činnosti, oprávněnost pobytu cizince na území ČR, a to v listinné podobě.

„Nepředloženi dokumentů zaměstnavatelem přímo v průběhu kontroly na daném pracovišti je inspektor povinen zaznamenat do protokolu o výsledcích kontroly jako výkon nelegální práce podle § 5 písmena e) zákona o zaměstnanosti. Dodatečné předloženi dokladů nemá na toto hodnocení vliv.“

II. Zajištění pracovnělékařských služeb

Dne 1.4.2012 nabyl účinnosti zákon o specifických zdravotních službách, který upravuje mj. pracovnělékařské služby a posuzování nemocí z povolání.

Zaměstnavatelé musí zajistit pracovnělékařské služby pro zaměstnance a osoby ucházející se o zaměstnání u poskytovatele pracovnělékařských služeb (dříve zdravotnické zařízení).

Nově u **prací zařazených do kategorie první**, pokud není součástí práce činnost, pro jejíž výkon jsou zdravotní prohlídky stanoveny jinými právními předpisy (např. lékařské prohlídky řidičů, zaměstnanců pracujících v noci a mladistvých), může zaměstnanec/uchazeč o zaměstnání absolvovat pracovnělékařskou prohlídku u svého registrujícího lékaře a ne u tzv. závodního lékaře.

Druhy pracovnělékařských prohlídek:

- **Vstupní** – před vznikem pracovněprávního vztahu nebo při převedení zaměstnance na jiný druh práce
- **Periodická** – v intervalu podle kategorie práce, resp. věku
- **Mimořádná** – pokud má zaměstnavatel pochybnost o zdravotní způsobilosti zaměstnance k práci, má nově právo vyslat zaměstnance na mimořádnou pracovnělékařskou prohlídku
- **Výstupní** – při skončení pracovněprávního vztahu, pokud lze u vykonávané práce předpokládat dopad na zdravotní stav
- **Následná** – po skončení rizikové práce

Zaměstnanec je ze zákona povinen podrobit se pracovnělékařským službám a odborným vyšetřením. Tato povinnost je dána §106 odst. 4 písm.b) ZP a její neplnění má právní následky.

Pokud se uchazeč o zaměstnání nepodrobí vstupní prohlídce před vznikem pracovněprávního vztahu, považuje se za zdravotně nezpůsobilého a **pracovněprávní vztah nemůže platně vzniknout**.

Pracovnělékařská péče se vztahuje nejen na **pracovní poměry, ale i na dohody o pracovní činnosti a dohody o provedení práce**.

Podle přechodných ustanovení lze **do 31. 3. 2013 postupovat podle dosavadních právních předpisů** o poskytování závodní preventivní péče (viz stanovisko MZ a MPSV z 29.3.2012 na www.mpsv.cz). Hrazení pracovnělékařských služeb se však od 1. 4. 2012 řídí novým zákonem.

III. Hrazení pracovnělékařských služeb

Zaměstnavatel hradí pracovnělékařské služby poskytované podle zákona o specifických zdravotních službách, s výjimkou posuzování nemocí z povolání, a sledování vývoje zdravotního stavu při lékařských preventivních prohlídkách u nemocí z povolání a vývoje zdravotního stavu při lékařských preventivních prohlídkách po skončení rizikové práce, upravených v zákoně o ochraně veřejného zdraví.

Vstupní lékařskou prohlídku hradí osoba ucházející se o zaměstnání. Zaměstnavatel hradí vstupní lékařskou prohlídku, pokud uzavře s uchazečem o zaměstnání pracovněprávní nebo obdobný vztah.

IV. Shrnutí

- MPSV vydalo pokyn k zajištění jednotného postupu při provádění kontrol nelegálního zaměstnávání;
- povinností zaměstnavatelů je mít kopie pracovních či jiných smluv v místě pracoviště;
- od 1.4.2012 je novelizován zákoník práce v souvislosti s přijetím zákona o specifických zdravotních službách

Nejblíží daňové povinnosti

25. 4. Přiznání a platba DPH za 3/2012 nebo I. čtvrtletí 2012, souhrnné hlášení, výpis dle §92a

10. 5. Platby sociálního a zdravotního pojištění OSVČ dle přehledů za rok 2011 (bez prodloužené lhůty)

25. 5. Přiznání a platba DPH za 4/2012, souhrnné hlášení, výpis dle §92a

31. 5. Daň z nemovitostí – platba celá při dani do 5.000 Kč nebo první splátka

V Šenově u Nového Jičína, dne 23. 4. 2012

Zpracovaly: Ing. Mičulková Marta, Ing. Kotalová Pavla

Ing. Marta Mičulková, v.r.

Výtisk je určen pouze pro adresáta.

Děkujeme, že tyto metodické informace nekopírujete a veřejně nešíříte.
Máte-li zájem o více výtisků, kontaktujte nás, rádi Vám potřebný počet dodáme. ©